

Interesse for en forbedret Skoleuddannelse for vort Lands Børn. Det er en Løftestang, som jeg haaber vil virke i de Aar, i hvilke vi nu kommer til at drøfte de forskellige Skolespørgsmaal, hvormed Indledningen i Dag gøres.

Men medens Loven af 1903 saaledes paa disse Omraader var et saare stort Fremskridt, var der alligevel en Hage ved den. Denne Mangel vil jeg slet ikke lægge nogen til Last, thi Loven var jo, som før sagt, tænkt som en Reform af den højere Skole, og derfor var det for saa vidt naturligt, at man i 1903 ikke havde sin Opmærksomhed stærkt henvendt paa, at der krævedes en fyldigere Uddannelse af Folkeskolens Lærere, hvis de skulde tage denne Opgave op. Derfor er det meget langt fra mig at ville laste hverken Hr. J. C. Christensen eller nogen anden, fordi man ikke allerede saa det i 1903. Derimod kan jeg ikke tilbageholde en Beklagelse af, at Lovgivningsmagten, efter at det blev saa aabenbart, at der trængtes til en fyldigere Læreruddannelse, har ladet dette Spørgsmaal ligge fra 1903 til 1924. Dér kan man ikke forsvare Lovgivningsmagten, fordi Lærerne Gang paa Gang har sagt til den: Vor Uddannelse er ikke af en saadan Beskaffenhed, at vi er i Stand til helt at gøre Fyldest overfor de store, berettigede Krav, der stilles til os, naar vi skal undervise i Mellem-skole og Realskole. Her har der efter min Mening manglet Initiativ, og det har manglet hos Ministre af forskellige Partier, som Tid efter anden har haft Ansvaret for Lovgivningen paa dette Omraade.

Omvendt maa jeg takke den højtærede Minister, som nu viser Initiativ ved at forelægge et Forslag, som — det haaber jeg, jeg kan vise det høje Ting — betyder et meget væsentligt Skridt fremad i Retning af at gøre Uddannelsen for den danske Lærerstand fyldestgørende. Det vil jeg gerne betone endnu en Gang, at det er Lærerstanden, der har været Drivkraften bagved det her foreliggende Lovforslag, og dette er noget, der har den største ideelle Kraft, at en Stand saaledes kommer til Lovgivningsmagten og siger: Maa vi ikke bede om en fyldigere Uddannelse. Det er Lærerstanden, der har sagt til Lovgivningsmagten: For at vi skal kunne magte vor Opgave, som den nu foreligger, maa vi have en fyldigere Uddannelse. Og hvis jeg skulde sige, hvilken Stand man efter min Mening bør lægge stærkest Vægt paa at give en god Uddannelse, kan jeg ikke finde nogen anden Stand i Samfundet, der ved sin Virksomhed har en mere indgribende Betydning end Lærerstanden. Naturligvis er der Stænder, der

har lige saa stor Betydning, men ikke nogen, hvis Virksomhed kan siges at være større. Vi tilkalder Lægen, naar vi bliver syge; saa længe vi er raske, har vi ikke Brug for ham og lader ham være i Fred. Læreren sender vi hver eneste Dag vore Børn. Vi sender ham et Menneskemateriale, som, fordi det er saa lidet udviklet, er i allerhøjeste Grad paavirkeligt, et blødt Voks, hvorpaa han med det letteste Tryk kan sætte et uudsletteligt Stempel. Dette Stempel, dette Præg kan blive baade til det gode og til det onde, og selv om jeg ikke tror, det bogstavelig nogen Sinde bliver til det onde, kan det blive relativt forskelligt i Værdi: meget lidt værd og i overordentlig Grad meget værd. Det er det dyreste Materiale, et Folk ejer, det, som vi betror Læreren. Er der nogen, der fortjener en høj Uddannelse, er det derfor Læreren.

Men hertil kommer endnu en Betragtning. Det er ikke alene et i høj Grad paavirkeligt Materiale, men ogsaa et levende Materiale. Kunstneren hugger i Sten uden Modstand fra Stenens Side, fraset den rent fysiske, hvad hans Fantasi er i Stand til at indgive ham. Haandværkeren laver af sit Raamateriale, uden nogen som helst Modstand udover den fysiske, hvad Materialet kan udbringe og hans Kunst forme. Men Læreren har levende Børn og unge Mennesker, de har Følelser, de tænker selv, de er, hvad enten det kommer frem eller ej, kritisk stemte, og de har en egen Villie. Hans Opgave er, naar den analyseres, mangfoldige Gange vanskeligere end en hvilken som helst anden Kunstners Opgave. Og det maa man jo huske paa, at Opdragelse er ikke et maskinmæssigt Haandværk; det er ikke Matematik, men det er noget, der kan støttes af Videnskaben, og i sit Væsen er det Kunst. Den Lærer, der har en Klasse, er først og fremmest en psykologisk Kunstner, som ved sine særlige Evner skal forløse, hvad den indeholder af værdifulde Kræfter. Og skal man derfor sige, hvad det ved Læreruddannelsen drejer sig om, er det disse to Ting: at give Læreren den saglige Viden, som er nødvendig, og samtidig udvikle, hvad han ejer af Anlæg i kunstnerisk Retning paa dette specielle Omraade, saaledes at han kan faa det bedst mulige ud af sin Gerning. Det er altsaa en stor Sag, der er Tale om her, og derfor er det ogsaa glædeligt, at Lærerstanden selv har været Foregangsstand og udtalt Ønsker om vidtgaaende Forbedringer.

Men foruden dette Grundlag, uden hvilket man ikke kan forstaa mit Partis Stilling, er der en anden Tankerække, som